

Επιμέλεια Γιώργος Χατζηβασίλης

ΤΑ ΜΑΘΑΤΕ ΤΑ ΝΕΑ;

ΑΣ ΑΚΟΥΣΟΥΜΕ ΤΙ ΛΕΝΕ ΚΑΙ ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ

Γιώργος Πλειός: Δώσε μου κρίσεις και θα σου δώσω τα καλύτερα fake news

Στον πόλεμο εμπιστευόμαστε φαντάρους και αξιωματικούς, όχι ταχυδακτυλουργούς. Όταν κινδυνεύει η υγεία μας, εμπιστευόμαστε γιατρούς, όχι τσαρλατάνους ή έναν νέο Καματερό, από όπου κι αν προέρχεται. Στην παρούσα κρίση, όπου η ενημέρωση παίζει αποφασιστικό ρόλο για τη ζωή μας, εμπιστευόμαστε έγκυρες πηγές όχι τη ζούγκλα της ενημέρωσης», έγραψε ο Γιώργος Πλειός, καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και συνεχίζει:

«Λένε κάποιοι ειδικοί της προπαγάνδας ότι το πρώτο θύμα σε έναν πόλεμο είναι η αλήθεια. Όπως στον πόλεμο, έτσι και σε κάθε κρίση ανθούν οι παραπονημένες ειδήσεις. Καθώς ζούμε σε μια κοινωνία της ενημέρωσης, όπου οι ειδήσεις είναι η μεγάλη μερίδα της πληροφορίας που καταναλώνουμε, οι ψευδείς και ψευδεπίγραφες ειδήσεις (fake news) αποτελούν την εμπροσθοφυλακή της παραπονημένης πληροφόρησης.»

Τα αναδημοσιεύω αυτά επειδή είναι γνωστή η απέχθειά μου για τους εμπόρους του τρόμου που μας βομβαρδίζουν με fake news για τον κορπναϊό, ενώ αμφισβητούν καταξιωμένους επιστήμονες, αλλά και τα μέτρα που έλαβε η ομοσπονδιακή κυβέρνηση για την προστασία μας.

Θα αναφέρω σήμερα και δήλωση του καταξιωμένου επιστήμονα ανοσολόγου Καθηγητή Ian Frazer, ο οποίος λέει ότι ο COVID-19 θα χρειαστεί 12 μήνες για να ολοκληρώσει τον κύκλο του. Ο Καθηγητής Ian Frazer προβλέπει ότι οι περισσότεροι Αυστραλοί θα εκτεθούν σ' αυτόν τον ιό, χωρίς αυτό να σημαίνει πως όλοι θα... πεθάνουν!

Μιλώντας στο ενημερωτικό τηλεοπτικό πρόγραμμα A Current Affair, είπε πως αν και οι επιστήμονες δεν ξεπλάγησαν από την εμφάνιση του ιού στην Κίνα, εντούτοις «ήταν ένας ιός για τον οποίο έπρεπε να ενημερωθούμε πολύ γρήγορα».

«Στη διάρκεια της ζωής μου μπορώ να μετρήσω επτά νέους ιούς και για τους περισσότερους οποίους δεν έχουμε εφεύρει ακόμη εμβόλιο. Αυτό είναι σύνθημα στην ιστορία της ανθρωπότητας για τις επιδημίες», είπε ο Καθηγητής Ian Frazer.

Ο Καθηγητής Ian Frazer βοήθησε στην δημιουργία του εμβολίου HPV

το οποίο βοήθησε να σωθούν εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο από τον καρκίνο της μήτρας. Μάλιστα, είχε επιλεγεί σαν ο Αυστραλός της Χρονιάς το 2006.

Για να επιστρέψω στον Δρ Πλειό, λέει ότι «πολλοί, λανθασμένα, νομίζουν ότι το πρόβλημα με τις ψευδείς και ιδιαίτερα με τις ψευδεπίγραφες ειδήσεις βρίσκεται στην παραποίηση της πραγματικότητας.

»Ωστόσο, αυτή η παραποίηση είναι αποτέλεσμα τριών αλληλένδετων πτυχών. Πρώτον, της αλλοίωσης των γεγονότων από τα ΜΜΕ. Δεύτερον, της παγιωμένης άποψης που έχουν τα μέλη του κοινού για την πραγματικότητα στην οποία συμβαίνουν αυτά τα γεγονότα. Τρίτον, αν πιστεύει το κοινό τις (αλλοιωμένες) περιγραφές των ΜΜΕ γι' αυτά τα γεγονότα.

»Συνθήτως, οι άνθρωποι πιστεύουν τις περιγραφές των γεγονότων που συγγενεύουν με τις παγιωμένες απόψεις τους. Την είδραση ότι «δακρύζουν» οι εικόνες είναι πιθανότερο να την πιστέψει ένας θρησκοκόληπος, όπως την είδραση ότι η συντριπτική συμβολή στην ήττα του ναζισμού ανήκει στους Αμερικανούς είναι πιθανότερο να την πιστέψει κοινό «καλλιεργημένο» από τον χολιγουντιανό κινηματογράφο και τηλεόραση.

»Συνοψώς, το πρόβλημα με τις παραπονημένες ειδήσεις δεν είναι τόσο οι

ψευδείς ή ψευδεπίγραφες περιγραφές των γεγονότων όσο ότι υπάρχει κοινό που είναι πρόθυμο να τις πιστέψει, μεταξύ των οποίων και δημοσιογράφοι. Ακόμα κι αν διαψευσθούν ψευδείς ή ψευδεπίγραφες ειδήσεις, κάποιο κοινό θα συνεχίσει να τις πιστεύει.»

Σύμφωνα με τον Δρ Πλειό καταγράφθηκαν ειδήσεις που ανέφεραν ως μέθοδο ίασης τα σκόρδα και τα μπαχαρικά, το κάπνισμα, τη χρήση χλωρίνης ως μέσου απολύμανσης των χώρων, την πόση αλκοόλ ως φαρμάκου ή ακόμα και την κοπριά. Πρακτικές που σε πολλές περιπτώσεις όχι μόνο δεν είναι αναποτελεσματικές, αλλά μπορούν να αποδειχθούν και επικίνδυνες.

Άλλες πάλι ειδήσεις περιείχαν ρατσιστικές αντιλήψεις κατά των Κινέζων, όπως η είδραση ότι η Αυστραλία απαγόρευσε την πρόσβαση σε περιοχές όπου ζουν πολλοί Κινέζοι.

Οι λόγοι για τους οποίους μια κρίση, όπως η κρίση κορωνοϊού, ευνοεί τις παραπονημένες ειδήσεις είναι πολλοί. Οι ειδήσεις αυτές, εντυπωσιακές συνθήτως, αλλά και οικείες, λόγω των προκαταλήψεων στις οποίες βασίζονται, έχουν μεγάλη απήχηση στο κοινό (κλικαρίσματα, φύλλα, τηλεθέαση, ακρόαση κ.λπ.), συνεπώς φέρνουν έσοδα.

Εκτός αυτού, εταιρείες που παράγουν

αρκετά από τα «θεραπευτικά» προϊόντα επίσης βλέπουν τα έσοδά τους να αυξάνονται, επομένως έχουν κάθε συμφέρον από τη συμπτωματική ή και σκόπιμη παραγωγή και κυκλοφορία τους. Πολιτικοί, διαφορετικών βαθμίδων εξουσίας, αξιοποιώντας τον φόβο, μπορούν να επιβάλουν κατάσταση εξαίρεσης και έτσι να λάβουν αντι-δημοφιλείς πολιτικές αποφάσεις που άλλως θα ήταν εξαιρετικά δύσκολες ή αδύνατες.

Το εμπόριο μεταφυσικών ελπίδων σε μορφή ιδεών ή υλικών αντικειμένων τρέφεται από τον μαζικό φόβο του θανάτου και επί σκοπώ ή όχι επωφελούνται οι έμποροί του. Κοντολογίς, ένα σμήνος ατόμων και ομάδων «κάνουν πάρτι» όταν άλλα κάνουν την προσευχή τους ή προσπαθούν αλλιώς να αποφύγουν την ασθένεια και τον θάνατο.

Οι παραπονημένες ειδήσεις, ψευδείς ή ψευδεπίγραφες, παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο σ' αυτό. Κι αν τις ψευδείς μπορεί να τις αντιμετωπίσει ο νόμος, τις ψευδεπίγραφες είναι δύσκολο.

Σε αυτές τις συνθήκες το κοινό πρέπει να μάθει να τις αναγνωρίζει όσο μπορεί περισσότερο. Όσο πιο στερεοτυπική είναι μια είδραση τόσο πιθανότερο είναι να είναι ψευδεπίγραφη ή επίσης όσο πιο εντυπωσιακή προσπαθεί να γίνει, ιδιαίτερα αν επιχειρεί να τρομάξει.

Ανάγνωση

Εγγραψε ο Τάσος Παππάς στην Εφημερίδα των Συντακτών: «Είναι από τις λίγες φορές, μπορώ να πω πως είναι η μοναδική, που μια φράση-κλισέ, την οποία χρησιμοποιεί με μεγάλη ευκολία, ενίοτε και για ψύλλου πήδημα, η δημοσιογραφία στον γραπτό και περισσότερο στον προφορικό λόγο (τηλεόραση, ραδιόφωνο) έχει θέση στη δημόσια συζήτηση. Όταν την λες δεν κινδυνεύεις να χαρακτηριστείς γραφικός. Μιλώ για τη φράση «ο πλανήτης κρατάει την ανάσα του»».

Καλό!

-Μωρό μου θέλεις να έρθεις να κάτσεις από πάνω μου; -Γιατί, ξενοικιάστηκε;

Ακόμη ένα:

Ένας παππούς θυμάται τα νιάτα του και λέει στη γυναίκα του:

«Θυμάσαι σαν σήμερα πριν 40 χρόνια που σε πήγα πίσω από το εργοστάσιο και το κάναμε όλο το βράδυ στον φράκτη;»

«Θυμάμαι, θυμάμαι...» λέει η γιαγιά.

«Τι θα έλεγες να πάμε να ξαναδοκιμάσουμε;»

Πάνε λοιπόν πίσω απ' το εργοστάσιο πάνονται απ' τον φράκτη όπως παλιά και αρχίζουν να κουνιούνται σαν 20άριδες.

Για μισή ώρα τιναζόταν, κουνιόταν, ούρλιαζαν χωρίς διακοπή και στο τέλος κατέρρευσαν.

Ένας εργαζόμενος στο εργοστάσιο είδε όλο το σκηνικό, πλησιάζει και λέει στον παππού:

«Παππού, αν τώρα σε αυτή την ηλικία το κάνεις έτσι, στα νιάτα σου πως το έκανες;»

«Στα νιάτα μου, παιδί μου, αυτός ο φράκτης δεν ήταν ηλεκτροφόρος!»